

1.3.2022

Finlands Hippos rf

Bekräftat av livsmedelsverket

AVELSPROGRAM FÖR FINSK VARMBLODIG TRAVHÄST

Förklaringar av de termer som används:

Stambok	<i>Tidigare basregister för hästar. Hästen ska anmälas för stamboksföring inom en månad efter födseln och stambokföras efter identifiering, senast i slutet av mars året efter födelseåret.</i>
Avelsvärdering	<i>Tidigare stamboksföring. I avelsvärderingen bedöms ston och hingstar som avelsdjur och förs in i en avelskategori. Avelsvärderingen görs baserat på individens eller avkommornas prestationer.</i>
Identitetshandling	<i>Hästpass eller registreringsbevis som innehåller hästens identitetsuppgifter.</i>

Innehåll

1.	Finsk varmblodig travhäst	3
2.	Fastställande av rasstandard och avelsmål för finsk varmblodig travhäst	3
3.	Avelsprogrammet geografiska område.....	3
4.	Identifiering av hästar och hästpass	3
5.	Stamboken för den finska varmblodiga travhästen	4
5.1.	Stambokföring	4
5.2.	Travtävlingens rätt för en stamboksförd varmblodig travhäst	6
6.	Insamling och användning av prestationsuppgifter	9
7.	Avelsvärdering av varmblodig travhäst	9
7.1.	Mätning av hästen, bedömning av hästens lynne, rörelser och exteriör	10
7.2.	Hingstbedömning	12
7.3.	Stobedömning	12
7.4.	Avkommeprövning	13
7.5.	Exteriör- och hälsokrav i samband med avelsvärdering	14
7.5.1.	Drogtester	14
7.5.2.	Testiklar	15
7.5.3.	Tandfel	15
7.5.4.	Beteendestörningar	15
7.5.5.	Tillväxtstörningar i benstommen	15
7.5.6.	Genetiska tester	15
8.	Avelsbruk av hingst och sto	16
8.1.	Betäckningslicens	16
8.2.	Användning av hingst som används för insemination	16
8.3.	Användning av döda och kastrerade hingstars sperma	17
8.4.	Spermasamlingsstationer och spermalager	17
8.5.	Smittsamma sjukdomar	17
8.6.	Import och export av sperma	17
9.	Embryotransfer	18
10.	Avelsnämnden och visningens bedömningsnämnd	18
11.	Uppförandekod	18

1. Finsk varmblodig travhäst

Finlands Hippos rf är en avelsorganisation som godkänts i enlighet med Europeiska gemenskapens bestämmelser om hästuppfödning och som för stambok för den finska varmblodiga travhästen.

Finlands Hippos hanterar tillsammans med de hästavelsförbund som fungerar som medlemsorganisation identifieringen av varmblodiga travhästar, stamboksföring och anordnar visningar för avelsvärdering och avelsgodkännande av hästar.

I stamboken för varmblodiga travhästar införs varmblodiga travhästar som fötts i Finland eller förts in i landet och som uppfyller stambokens krav.

Målet för avelsprogrammet för finsk varmblodig travhäst är att förbättra rasen.

2. Fastställande av rasstandard och avelsmål för finsk varmblodig travhäst

En finsk varmblodig travhäst kan härstamma från amerikanska, franska eller orlovtravare, eller från en korsning mellan dessa. Den varmblodiga travhästen är snabb och uthållig. Den är lätt och atletiskt byggd och har oftast en mankhöjd på 155–165 cm. Alla färger är tillåtna. Till sitt lynne är den lätthanterlig och har vinnarinstinkt i tävlingar.

Den finska varmblodiga travhästen avlas för att bli en allt lämpligare tävlingshäst i travsporten. Målet är att producera internationellt konkurrenskraftiga, uthålliga och sunda travhästar.

3. Avelsprogrammens geografiska område

Avelsprogrammens geografiska verksamhetsområde fastställs land för land. I ett EU-land som avelsprogrammens verksamhetsområde har utvidgats till kan det födas föl som kan införas i stamboken för den finska varmblodiga travhästen. Varmblodiga travhästar som föds inom verksamhetsområdet kan införas i stamboken för den finska varmblodiga travhästen om uppfödaren så begär, förutsatt att de uppfyller stambokens krav. Dessutom kan avelsvärderingar för stamboken för den finska varmblodiga travhästen ordnas i verksamhetsområdet. Verksamhetsområdet för avelsprogrammet för den finska varmblodiga travhästen omfattar Finland, Sverige, Danmark, Frankrike, Tyskland, Norge, Nederländerna och Estland.

4. Identifiering av hästar och hästpass

Avels- och tävlingsbruk av varmblodiga travhästar förutsätter ett tillförlitligt register där hästens härstamning har verifierats och identifikationsuppgifterna samt ägande- och besittningsrätten kontrollerats. Identitetshandlingen (hästpass) föreskrivs i en förordning från Europeiska kommissionen.

Ett föl får ett hästpass med de uppgifter som lämnas senast ett år efter födseln. Om de inlämnade uppgifterna inte är tillräckliga för att uppfylla kraven i punkt 5.1 angående stamboksföring tilldelas fölet en identitetshandling för andra än registrerade hästdjur. Om fölet inte har identifierats inom ett år efter födseln tilldelas det ett duplikat av identitetshandling.

Fölets födsel ska meddelas inom en månad från födelsedatumet. Om anmälan lämnas in senare debiteras en förhöjd registreringsavgift.

Fölet identifieras för utfärdandet av hästpasset. För identifieringen av fölet svarar personer som auktoriserats av Finlands Hippos. Identifieringsuppgifter har delegerats till hästavelsförbund i enlighet med samarbetsavtal. Kontaktuppgifter för identifierare finns på adressen www.hevosjalostusliitot.fi.

Identitetshandlingen måste alltid åtfölja hästen. Finlands Hippos beviljar ett duplikat i stället för en identitetshandling som förkommit eller förstörts, om en tillförlitlig förklaring för att den ursprungliga handlingen förekommit har tillhandahållits och identitetshandlingen har ogiltigförklarats. Att identitetshandlingen förnyas medför i enlighet med kommissionens förordning ett förbud mot slakt för hästen.

5. Stamboken för den finska varmblodiga travhästen

Stamboken ger en tillförlitlig grund för avels- och tävlingsverksamhet och tryggar även uppfödarnas och hästägarnas rättigheter.

Stamboken för den finska varmblodiga travhästen består av ett huvudavsnitt som är indelat i en grundstambok och en riksstambok.

Rätten att delta i travtävlingar och rätten till avelssubventioner för individer införda i stamboken för den finska varmblodiga travhästen fastställs i punkt 5.2.

Grundstambok

I grundstamboken kan införas avkommor, födda i Finland eller utomlands, till ett sto som är infört i stamboken för den finska varmblodiga travhästen, om de uppfyller kraven i punkt 5.1. I grundstamboken i stamboken för den finska varmblodiga travhästen kan efter ansökan även införas hästar som införts i en utländsk stambok, om de uppfyller kraven för stambokföring av en häst som importerats till Finland.

Riksstambok

I riksstamboken kan på grundval av avelsvärdering införas hästar som är införda i grundstamboken. Hästar förs in i riksstamboken på grundval av deras härstamning, prestationer och andra egenskaper som bedöms. Mer detaljerade krav finns i punkt 7.

5.1. Stambokföring

Individen som ska föras in i stamboken för den finska varmblodiga travhästen ska uppfylla kraven i lagstiftningen om identifiering i enlighet med punkt 4 och kriterierna för stambokföring som anges nedan.

En individ till vilken har utfärdats en identitetshandling för andra än registrerade hästdjur kan senare införas i stamboken baserat på ras- eller härstammingsuppgifter, förutsatt att den uppfyller kraven för stambokföring.

Hästarnas identifieringsuppgifter och stamtavla lagras i en databas som upprätthålls av Finlands Hippos. Hästar införs i stamboken med ett unikt UELN-nummer.

Finlands Hippos är inte ansvarigt för andra parters misstag i identifieringen av eller stamtavlan för hästar som förts in i stamboken.

Krav för stambokföring

I stamboken för den finska varmblodiga travhästen kan efter ansökan införas individer,

- som härstammar från föräldrar införda i grundstamboken i stamboken för den finska varmblodiga travhästen, eller som har en mor som är införd i grundstamboken i stamboken för den finska varmblodiga travhästen och en hingstfar som är införd i grundstamboken eller underavdelningen i en utländsk stambok för varmblodiga travhästar, och
- som har identifieras i enlighet med stambokens regler, punkt 4. Hästen ska befinna sig i Finland för identifieringen / identitetsverifieringen för att den ska kunna stambokföras, och
- vars härstamning har fastställts, och
- vars fars betäckningslicens har lösts in för betäckningsåret, med undantag av ston som inseminerats utomlands med sperma från en hingst som har godkänts för avel i det landet i enlighet med landets regler, och
- för vilka födelseintyg har lösts ut från hingst innehavaren

Hästar i en utländsk stambok som importerats till Finland

I grundstamboken i stamboken för den finska varmblodiga travhästen kan efter ansökan även införas hästar som införts i en utländsk stambok, om de uppfyller kraven för stambokföring av en häst som förts in i Finland i enlighet med punkt 5.2.

Hästar som tidigare förts in i en stambok för varmblodiga travhästar i följande UET-länder kan godkännas för att införas i stamboken för den finska varmblodiga travhästen: Nederländerna, Belgien, Spanien, Italien, Irland, Österrike, Litauen, Malta, Norge, Frankrike, Sverige, Tyskland, Serbien, Slovenien, Schweiz, Danmark, Tjeckien, Ungern, Ryssland och Estland. Och dessutom: Australien, Kanada, Nya Zeeland och USA.

Anmälan av betäckning och fölning

Betäckningar av finska varmblodiga travhästar ska registreras senast den 15 september det år som betäckningen ägde rum. Det är möjligt att anmäla en betäckningen efter det att den årliga betäckningslicensen aktiverats för hingsten. För behandling av betäckningar som anmäls senare uppbärs en avgift. Om hingsthållaren inte har aktiverat betäckningslicensen är det möjligt att göra detta i samband med att fölet registreras

Ett varmblodigt travhästföl ska anmälas för stambokföring inom en månad efter sin födelsedag. Om anmälan lämnas in senare debiteras en förhöjd registreringsavgift. Som fölets uppfödare anges stoets ägare vid tidpunkten för fölningen eller den aktör för vilken besittningsrätt till stoet har angetts i uppfödarregistret vid tidpunkten för fölningen. Överlåtelse av besittningsrätt i uppfödarregistret görs inte efter det att fölet har fötts.

Föl som fötts utomlands

Ett varmblodigt travhästföl som fötts utomlands och som inte införts i ett annat lands stambok får föras in i stamboken för den finska varmblodiga travhästen, förutsatt att det uppfyller kraven för stambokföring. Överlåtelse av besittningsrätt i uppfödarregistret görs inte efter det att fölet har fötts.

Härstamningsverifiering

Härstamningen för en individ som ska föras in i stamboken för den finska varmblodiga travhästen ska vara bekräftad genom DNA-analys på både fädernet och mödernet. För en individ som senare förs in i stamboken för den finska varmblodiga travhästen föreskrivs ett eget DNA-prov. Personer auktoriserade av Finlands Hippos har rätt att ta DNA-prov för härstamningsverifiering. För härstamningsverifieringen uppbärs en fast avgift. Ett DNA-prov som tagits för en härstamningsverifiering kan användas för forskningsändamål med Finlands Hippos tillstånd.

Namngivning av föl

Namn som är olämpliga, föranleder förväxling med redan stamboksförda namn, eller är officiellt skyddade uppfödarnamn förs inte in i stamboken. Mer detaljerade krav i fråga om namngivande av en varmblodig travhäst finns specificerade i Finlands Hippos namnregler. Om inte ett godtagbart namnförslag ges åt hästen har Finlands Hippos rätt att namnge hästen. Namnet på en stamboksförd häst kan ändras med uppfödarens samtycke innan hästen deltagit för första gången i något evenemang som ordnas eller övervakas av Finlands Hippos, såvida den inte tidigare förts in i en annan stambok.

5.2. Travtävlingens rätt för en stamboksförd varmblodig travhäst

Reglerna för varmblodiga travhästars travtävlingens rätt fastställs i Finlands Hippos rf:s travtävlingens regler och UET:s avtal International Agreement on Trotting Races.

En individ som är införd i stamboken för den finska varmblodiga travhästen kan införas i Finlands Hippos tävlingens register, om individen har travtävlingens rätt.

Definitioner och krav kopplade till erhållande av travtävlingens rätt finns nedan.

Definitioner:

En i Finland född varmblodig travhäst (FI) är:

- född i Finland av ett sto som är stamboksfört i stamboken för den finska varmblodiga travhästen och stambokfört i Finland, och identifierat i Finland i slutet av mars efter födelseåret i enlighet med reglerna i stamboken, eller
- född utomlands av ett sto som är stamboksfört i stamboken för den finska varmblodiga travhästen och importerat till Finland födelseåret senast den 31 december och har inte skrivits in i något annat lands stambok, och identifieras i Finland i slutet av mars efter födelseåret i enlighet med reglerna i stamboken.
- vars födelseintyg har lösts ut från hingsthållaren senast den sista dagen i december det år fölet är fött.

Utomlands född finsk varmblodig travare (FIU) är:

- född av ett sto som är infört i en godkänd (punkt 5.1) utländsk stambok
- importerats och införts i stamboken för den finska varmblodiga travhästen under födelseåret med sin mor (stoets exportintyg, dvs. exportcertifikat, ska ha mottagits av Finlands Hippos före utgången av fölets födelseår), och inte är infört i en utländsk stambok, eller
- född utomlands av ett sto som är stamboksfört i stamboken för den finska varmblodiga travhästen och importerat till Finland senast i slutet av mars efter födelseåret, och inte är infört i något annat lands stambok.
- identifierat i Finland i slutet av mars efter födelseåret i enlighet med reglerna i stamboken.
- vars födelseintyg har lösts ut från hingsthållaren senast den sista dagen i december under födelseåret.

FIU-hästar har inte rätt till avelssubventioner och priser eller att delta i lopp som enbart finskfödda varmblodiga travhästar (FI) har rätt att delta i.

Importerad varmblodig travhäst är:

- först registrerad i en godkänd (punkt 5.1) utländsk stambok och efter import till Finland registrerad i den finska varmblodsstamboken. Nationaliteten på en utländsk häst bestäms enligt vilken stambok den först införts i.

Identiteten på en häst som importerats till Finland måste verifieras i Finland inom en månad efter importen. Under inspektionen tas ett DNA-prov från hästen. Hästens originaldokument (hästpass eller registreringsbevis) skickas tillsammans med identitetsuppgifterna till Finlands Hippos för registrering i stamboken. Hästen registreras i stamboken för den finska varmblodiga travhästen när avelsintyget och exportintyget (exportcertifikat) som utfärdats av stamboksföraren i ursprungslandet har anlänt till Finlands Hippos.

En varmblodig travhäst som importeras till Finland ska ha travtävlingens rätt i ursprungslandet vid tidpunkten för stambokföring för att få travtävlingens rätt i Finland.

En varmblodig travhäst som importeras till Finland ska vara fri från smittsamma sjukdomar i enlighet med myndigheternas krav i fråga om djursjukdomar.

Registrering i tävlingsregistret

Uppfödaren ansöker om travtävlingens rätt för sitt föl i samband med stambokföringen och förbinder sig samtidigt att följa avelsreglerna för finsk varmblodig travhäst och Finlands Hippos travtävlingens regler, som finns på adressen www.hippos.fi. Om uppfödare inte ansöker om travtävlingens rätt för fölet i samband med stambokföringen, eller om hästens ägare avlägsnar hästens travtävlingens rätt efter stambokföringen, kan travtävlingens rätt inte ansökas om i efterhand.

Andra villkor för registrering i tävlingsregistret

I tävlingsregistret kan enbart registreras sådana avkommor till ston som blivit betäckta i Finland vars farhingst varit upptagen i stambokens riksstambok vid tidpunkten för betäckningen av stoet. Genom undantag från ovanstående beviljas travtävlingens rätt även till sådana avkommor till hingstar som inte är upptagna i stambokens riksstambok (= icke avelsvärderad) som har fötts av ett sto som tillhört ifrågavarande hingsts ägare från tidpunkten för betäckningen fram till fölningen. Hingstens ägare och stoets ägare måste vara samma person eller samma personer. Hingsten och stoet ska vara i samma persons eller enhets eller samma personers ägo och besittning i alla register från tidpunkten för betäckning till tidpunkten för fölning. Äganderätten till hästarna ska vara densamma till 100 procent. Som samma ägare betraktas även familjemedlemmar i följande fall: makar, sambopar som bor i samma hushåll, föräldrars och barns samägande samt minderåriga syskons samägande. Familjebandet måste kunna bevisas.

Om stoet betäcks utomlands (godkända länder i punkt 5.1) ska hingsten ha avelsrätt i sitt hemland för att fölet ska beviljas travtävlingens rätt.

Avkommorna till de 150 första betäckta stona i en varmblodig travhästhingst betäckningsredovisning (språngrulla) är berättigade till travtävlingens rätt. Avkommor till ston som betäckts efter de 150 första betäckningarna är inte berättigade till travtävlingens rätt, oavsett hur många föl som fötts av de första 150 betäckta stona. Ston i utländska register som inseminerats med exporterad sperma omfattas inte av kvoten.

Ett varmblodigt travhästföl som föds utomlands ska märkas i födelselandet med ett mikrochip med ifrågavarande lands landskod och en identifieringsblankett ska ifyllas för hästen. Identifiering som äger rum utomlands måste avtalas separat med Finlands Hippos. Utomlands utförs mikrochipmärkningen och ifylls identifieringsblanketten av en auktoriserad aktör i ifrågavarande land. Identifieringsblanketten skickas till Finlands Hippos som sedan skapar en identitetshandling för hästen baserat på informationen. För att föras in i registret över varmblodiga travhästar med FI-tävlingens rätt måste hästen tas till Finland senast den sista december det år den är född. Om ett föl till ett sto som är infört i stamboken för den finska varmblodiga travhästen förs till Finland senast i slutet av mars året efter födelseåret kan det registreras i tävlingsregistret med FIU-tävlingens rätt.

Identiteten på ett föl som ska registreras i Finland Hippos tävlingsregister, och som inte är infört i något annat lands stambok, ska verifieras och ett DNA-prov för härstamningsverifiering ska tas i Finland senast i slutet av mars efter födelseåret. Om fölet inte uppfyller FI- eller FIU-definitionerna beviljas det inte travtävlingens rätt.

6. Insamling och användning av prestationsuppgifter

I avelsvärderingen används information om hästarnas egenskaper som samlats in vid avelsvärderingstillfällen ordnade av Finlands Hippos. Uppgifter om hästarnas tävlingsresultat och avkommor finns tillgängliga i Finlands Hippos databas och i utländska tävlingsdatabaser.

I Finland används dessutom BLUP-avelsindexet som för varmblodiga travhästar beräknas på grundval av resultaten i travtävlingar. Indexet beskriver hästarnas ärftliga nivå. BLUP-indexets namn kommer från orden Best Linear Unbiased Prediction, dvs. bästa linjära prognos utan skattningsfel.

Vid beräkningen av indexen beaktas all tillgänglig information om hästens härstamning, prestationer och avkommor. Dessutom tas i beräkningen också hänsyn till miljöfaktorer som i studier har bekräftats ha en inverkan på resultaten. De miljöfaktorer som beaktas vid beräkningen av indexen är kön, ålder, kusk, startbana och startsätt samt individuell start.

Det finska BLUP-indexet består av delindex som utgör det totala indexet. I det totala indexet är vikterna 40 % tidsskillnad, 25 % vinstbelopp, 25 % starter och 10 % årets bästa tid.

Utöver indexen har i resultatet indikerats en bedömningssäkerhet. Bedömningssäkerheten beskriver hur tillförlitligt prognosen återspeglar hästens faktiska avelsvärde. Högsta möjliga bedömningssäkerhet är 1, dvs. 100 %. Bedömningssäkerheten påverkas av antalet resultat, såväl hästens egna som avkommornas.

7. Avelsvärdering av varmblodig travhäst

En häst som är registrerad i stambokens grundstambok kan flyttas till riksstamboken om den uppfyller de fastställda kraven. Prestationsförmågan och andra egenskaper hos en häst som ska föras in i riksstamboken bedöms vid ett avelsvärderingstillfälle. I aveln av varmblodiga travhästar anses snabb trav, uthållighet och vinnarinstinkt vara bland de viktigaste egenskaperna.

Grunderna i avelsvärderingen

Hästens avelsvärde bedöms på grundval av en individprovning eller av avkommornas resultat. Avelsindex beräknas för hästar på grundval av deras föräldrars, deras egna och deras avkommors resultat i travtävlingar, punkt 6.

Godkännande av en häst för riksstamboken förutsätter att hästen i fråga om sina resultat, sitt lynne, sina rörelser, sin exteriör och hälsa är lämplig som avelshäst.

Individprovningen omfattar mätning, granskning av hästens exteriör, bruksprov (valfritt för ston och avkommeprövade hingstar), bedömning av lynnet och för hingstar en veterinärbesiktning och poänggruppsanalys av hingstens släkte och prestationer. Hingsten kan undantas från det obligatoriska bruksprovet av mycket tungt vägande skäl på grundval av ett veterinärintyg. Avkommeprovningen sker på grundval av hästens avkommors tävlingsresultat.

En häst som godkänts eller underkänts i en avelsvärdering kan avelsvärderas på nytt. Det finns ingen gräns för antalet avelsvärderingar.

Avelsvärderingens allmänna krav

Minst två år gamla hingstar och minst tre år gamla ston som är registrerade i stamboken för varmblodig travhäst har rätt att delta i en avelsvärdering. Mer detaljerade krav för hingstars deltagande i avelsvärdering finns i punkt 7.1. och kraven för ston i punkt 7.2.

Välmående som avelsvärderingens utgångspunkt

Grunden i ett avelsvärderingstillfälle är hästarnas välmående (djurskyddslagen). En sjuk häst har inte rätt att delta i en avelsvärdering. Vid avelsvärderingstillfället kan veterinären eller styrelsens ordförande avbryta hästens prestationer på grundval av hästens välmående. Hästar med defekter som allvarligt kan äventyra deras eller deras avkommas hälsa och välmående kan inte godkännas för avel (punkt 7.5).

På grundval av försvagade egenskaper vad gäller exteriör eller hälsa kan hästen ges ett lägre omdöme eller inget omdöme alls i enlighet med punkt 7.5. Om avkommor till en häst införd i riksstamboken konstateras ha en skadlig ärftlig defekt eller sjukdom kan Finlands Hippos avelsnämnd ta hästen ur avelsbruk (punkt 7.5). I vissa fall kan hingsten baserat på avkommeprövning eller genetiska tester konstateras vara fri från den gen som orsakar den ärftliga defekten.

7.1. Mätning av hästen, bedömning av hästens lynne, rörelser och exteriör

Betygsskalan för poäng som ges för hästens lynne, rörelser och exteriör är från 4 till 10. I bedömningen motsvarar 10 betyget berömvärdt, 9 mycket bra, 8 bra, 7 ganska bra, 6 acceptabelt, 5 försvarligt och 4 mycket svagt.

Mått

I avelsvärderingen tas följande mått på hästen: mankhöjd, höjd på ryggen där den är som lägst, längd, bröstbredd, bröstomfång och skenbensomfång. Dessutom bestäms hästens konditionsklass av poäng från ett till fem, där 1 motsvarar definitionen mycket mager, 2 mager, 3 normal, 4 något tjock och 5 tjock. Man kan dessutom använda tecknen + eller - för att precisera.

Vid avelsvärderingen måste hästen visas utan skor som har sulor eller som täcker hovbotten. Vid mätningen och vid bedömningen av hovarna ska hästen visas med de skor med vilka hästen utför bruksprovet. Från höjdmätningens resultat dras broddar och skor av enligt mätning.

Bedömning av lynne

För att bedöma lynnet observerar nämndens medlemmar hästen under hela visningen. Lynnet hos en häst som genomgår individprövning bedöms huvudsakligen i samband med körprovet.

För att bedöma hästens lynne och rörelser kör två av nämndens medlemmar var och en hästen separat. Körprovet kan även genomföras av en person som utsetts för att bistå nämnden. Bedömarna kör hästen en tillräckligt lång sträcka i både skritt och trav för att utreda hästens vakenhet, medgörlighet och lugn samt samarbetsvilja. Körningen utförs med måtta, med hänsyn till hästens ålder och hälsa.

Hästens lynne bedöms både skriftligt och med poäng från fyra till tio (4–10). Körprovet är valfritt för ston och hingstar som bedöms på grundval av sina avkommor. Ilska, rastlöshet och känslighet kan göra att hästen underkänns. Hästen underkänns om den på grund av sitt lynne inte kan bedömas.

Bedömning av rörelser

Hästens rörelsemekanik bedöms i samband med körprovet för hästar som genomgår individprovning. I bedömningen uppmärksammas löpstilen och balansen i traven. För ston och för hingstar som bedöms på grundval av sina avkommor är körprovet frivilligt. I andra fall kan en häst endast undantas körprovet av tungt vägande skäl på grundval av ett veterinärintyg. Travrörelserna bedöms både skriftligt och med poäng från fyra till tio (4–10).

Bedömning av exteriör

I bedömningen av hästens exteriör bedöms typer (kvalitetstyp, rastyp och könskaraktär), kropp, benställning och regelbundenhet i rörelserna, benens hälsa och uthållighet samt hovarna. Exteriörpoäng ges från fyra till tio (4–10).

Ett skriftligt uttalande ges om egenskaperna i fråga om exteriör och dessutom poängsätts specifikt angivna delar. Hingstar poängsätts för kvalitetstyp, kropp, benställning och regelbundenhet i rörelserna, benens hälsa och hovarna. Ston poängsätts för kvalitetstyp, kropp, benställning och regelbundenhet i rörelserna samt hovarna.

Vid bedömningen av rörelsernas regelbundenhet ska hänsyn tas till sådana felaktigheter som minskar hästens bruksvärde, såsom att stegen är inåt- eller utåtvända, korta steg där bakhovarna slår i varandra och trånghet i rörelserna.

Veterinärbesiktning av hingstar

I samband med anmälan till visningen fyller hingstens ägare eller innehavare i och skriver under anmälan, i vilken redogörs för de operationer som utförts på hingsten samt för eventuella sjukdomar eller beteendestörningar. De anmälda punkterna kan inkluderas i omdömet om hingsten. När hingsten anmäls samtycker ägaren eller innehavaren samtidigt till att veterinären som behandlat hingsten på begäran kan lämna information om medicinering och vård av sjukdomar och skador som beaktas i avelsvärderingen till Finlands Hippos.

I undersökningen av en hingst fästs uppmärksamhet vid hästens allmäntillstånd och beteende. I synnerhet undersöks hälsotillståndet vad gäller rörelseorganen, könsorganen, huden och tänderna. Hingsten sövs inte ner för kontrollen. Det neurologiska tillståndet beaktas också. Vid behov kan ytterligare undersökningar föreskrivas för hästen, till exempel endoskopi, en rektal- eller ögonundersökning.

Veterinärbesiktning omfattar kontroll av både det allmänna och det ortopediska hälsotillståndet. Samtidigt kontrolleras hästens rörelser i ett rakt spår på en hård yta i skritt och trav. Veterinären ger en skriftlig bedömning av hingstens hälsotillstånd och poängsätter benens hälsa på en skala från 0 till 7.

Röntgenbilder tas av hingstens ben för att kartlägga genetiska tillväxtstörningar och andra fynd. I samband med röntgen inspekteras även hingstens tänder och bett.

Undersökningarna måste genomföras inom den tidsfrist som Finlands Hippos har fastställt. Finlands Hippos visningsveterinär ger ett uttalande om röntgenbilderna samt poängen 0–3. Röntgenutlåtandet och utlåtandet om granskningen av munnen och tänderna ska bifogas avelsvärderingsrapporten.

Mer detaljerade definitioner av exteriör- och hälsorelaterade egenskaper i avelsvärderingen finns i punkt 7.5.

7.2. Hingstbedömning

I avelsvärderingar av varmblodiga travhästar används en mall för ett produktinformationsblad med vilket man bedömer hästarnas härstamning, prestationer, hälsotillstånd och allmänna tillstånd samt lynnet, rörelserna och exteriören. På grundval av de totala antal poäng som ges i avelsvärderingen införs hingstarna i riksstamboken.

Ett villkor för att en hingst ska införas i riksstamboken är att den inte tidigare har tagits ur avel i ett annat land på grund av defekter i exteriören eller av hälso- eller djurskyddsskäl.

I enlighet med det totala antalet poäng delas hingstarna in i följande avelsvärdeklasser i riksstamboken:

I Mycket högt avelsvärde prognos 86–100 poäng

II Högt avelsvärde prognos 71–85 poäng

III Medelmåttigt avelsvärde prognos 56–70 poäng

IV Lågt avelsvärde prognos 41–55 poäng

V Mycket lågt avelsvärde prognos 0–40 poäng

Hingstarnas totala poäng utgörs av följande: härstamning 40, prestationer 60. Hälsö- och exteriörrelaterade egenskaper bedöms i skrift.

Poängsättningen kan göras antingen i Finland eller utomlands i enlighet med Finlands Hippos riktlinjer.

En hingst kan även godkännas för riksstamboken på grundval av dess avkommors prestationer. Hingsten måste ha minst 50 avkommor i tävlingsålder för att delta i avkommeprövning. I avelsvärderingar av hingstar genom avkommeprövning bedöms hingstarnas härstamning, prestationer, hälsa och exteriör. I värderingen beaktas all information som finns tillgänglig om hingstarnas avkommor. I avkommeprövningen framförs en skriftlig sammanfattning av avkommornas prestationer samt hingstens avelsvärde. Avkommeprövade hingstar delas inte in i avelsvärdeklasser.

7.3. Stobedömning

I avelsvärderingen värderas hästens härstamning, prestationer, hälsotillstånd och allmänna tillstånd samt lynnet, rörelserna och exteriören.

Stoets stamtavla redogörs för i skrift och tävlingsprestationerna presenteras som en års- och karriärspecifik sammanfattning, både numeriskt och i skrift. I avelsvärderingen mäts och bedöms stoet utifrån lynne, rörelser, exteriör och hälsa.

Stoet kan i en individprövning införas i avelsvärdesklass B eller C baserat på prestationer. I klassificeringen beaktas stoets travtävlingsprestationer i olika åldrar och under hela tävlingskarriären samt helhetsbedömningens resultat. Om stoet inte har några tävlingsprestationer, eller om dess

tävlingsprestationer inte är tillräckliga för en avelsvärdesklass i riksstamboken, kan stoet godkännas i avelsvärderingen utan klassindelning.

Ett sto kan även avelsvärderas på grundval av sina avkommors prestationer, i vilket fall det måste uppfylla minimikraven för riksstambokens avelsvärdesklasser A- eller AB-.

Finlands Hippos avelsnämnd granskar stonas klassificering om en förbättring av deras prestationer förutsätter detta.

Införing av ett sto i riksstamboken förutsätter följande:

1. Stoet är stamboksfört.
2. Stoet är minst 3 år gammalt.
3. Stoet är till sitt lynne, sina rörelser, sin exteriör och hälsa lämpligt som avelshäst (punkt 7). För att bekämpa ärftliga defekter och sjukdomar måste hästen uppfylla de krav i fråga om exteriör och hälsa som Finlands Hippos avelsnämnd har fastställt.
4. Stoet får minst 5 poäng i varje värderingspunkt.
5. För att ges ett avelsvärde måste stoet i en travtävling uppnått en godkänd tid på ett lopp om minst 1 600 m, som beräknat per kilometer är

vid 3 års ålder 1,19,0 eller bättre

vid 4 års ålder 1,18,0 eller bättre

över 4 år 1,17,0 eller bättre

6. Om stoet inte har tävlingsprestationer som är tillräckliga för att ge ett avelsvärde kan det godkännas i avelsvärderingen utan avelsvärdesklass, om det uppfyller de andra fastställda kraven.

Ett sto som godkänns i avelsvärderingen kan föras in i en avelsvärdesklass i riksstamboken på följande villkor:

C-klass: samma som avelsvärderingens villkor för godkännande, punkt 5.

B-klass: stoets rekord är 1,14,5 eller bättre och vinstbeloppet minst 12 000 euro eller vinstbeloppet per start minst 200 euro.

Ett sto som har bekräftats vara dräktigt till följd av en betäckning som ägt rum minst 120 dygn tidigare, som nedkommit med ett levande föl högst 150 dygn tidigare, eller om fölet dött högst 90 dygn tidigare, om dräktigheten varat i minst 120 dygn, har inte rätt att delta i avelsvärderingens bruksprov. Ett sto som värderas utan körprov kan dock visas i en avelsvärderingen utan att beakta ovannämnda tidsfrister.

7.4. Avkommeprövning

En varmblodig travhäst kan utöver individprövningen även avelsvärderas direkt med en avkommeprövning baserad på individens avkommors prestationer. Avkommeprövningen kan även göras i efterhand för hästar som införts i riksstamboken efter en individprövning. Tävlingsresultaten för avkommorna till ston som införts i riksstamboken granskas årligen för avkommeprövningen.

En hingst måste ha minst 50 avkommor i tävlingsålder för att delta i avkommeprövning. Vid avelsvärderingstillfället för en häst som värderas på grundval av sina avkommor analyseras hästens

härstamning och prestationer, den mäts, rörelserna och exteriören bedöms och en hälsokontroll utförs. Hingstens avkommors resultat presenteras och det ges ett skriftligt utlåtande om hingstens nedärvningsförmåga. Körprovet är valfritt. I avkommeprövningen används dessutom avelsindex som beräknas på grundval av individens egna samt föräldrarnas och avkommornas travtävlingresultat, punkt 6.

Ett sto kan även avelsvärderas på grundval av sina avkommors prestationer, i vilket fall det måste uppfylla minimikraven för riksstambokens avelsvärdesklasser A- eller AB- (se nedan). Vid avelsvärderingstillfället för ett sto som värderas på grundval av sina avkommor analyseras hästens härstamning och prestationer, den mäts, rörelserna och exteriören bedöms och en hälsokontroll utförs. Ett sto om införts i riksstamboken på grundval av en individprövning kan senare flyttas till riksstambokens avelsvärdeklasser på grundval av sina avkommors resultat.

AB-klass: stoet har minst 4 avkommor, varav en har ett rekord på 1,14,0 eller bättre och två 1,17,0 eller bättre.

A-klass: stoet har minst 5 avkommor, varav en har ett rekord på 1,14,0 eller bättre och en 1,15,0 eller bättre och två 1,18,0 eller bättre, och dessutom uppgår avkommornas sammanlagda vinstbelopp till minst 60 000 €.

Om avkommor till en häst införts i riksstamboken konstateras ha en skadlig ärftlig defekt eller sjukdom kan Finlands Hippos avelsnämnd ta hästen ur avelsbruk (punkt 7.5).

7.5. Exteriör- och hälsokrav i samband med avelsvärdering

En häst med en konstaterad smittsam sjukdom eller symptom som tyder på en smittsam sjukdom får inte föras till visningsplatsen. En häst som är sjuk (t.ex. kronisk svår hälta eller luftvägssjukdomar), ovårdad eller i mycket undermåligt skick får inte heller visas. I sådana fall kan hästen, efter nämndens gottfinnande, lämnas ovärderad av djurskyddsskäl.

Vid hingstvisningar närvarar alltid en veterinär utsedd av Finlands Hippos rf som kontrollerar hingstarna på visningsplatsen. Vid sto- och fölvisningar ingår normalt inte någon veterinär i visningsnämnden. Vid behov kan en veterinär bistå nämnden.

Hälso- och djurskyddshänsyn samt ärftliga defekter kan leda till att hästen underkänns.

7.5.1. Drogtester

Vid hingst- och stovisningar följs Finlands Hippos rf:s travtävlingregler när det gäller läkemedelsrester. Övervakningen sker genom stickprov på visningsplatserna. Om hästen under visningen är medicinerad enligt en veterinärs ordination måste visningens veterinär eller nämndens ordförande informeras om detta före visningen. På grundval av bedömning från fall till fall och veterinärintyg kan hästen beviljas tillstånd att delta i visningen även om den är medicinerad. Om läkemedlet kan påverka hästens prestationsförmåga eller beteende beviljas inget tillstånd.

7.5.2. Testiklar

Hingstar som är införda i riksstamboken i stamboken för den finska varmblodiga travhästen måste genomgå en fertilitetsundersökning som genomförs sommaren efter värderingen. En fertilitetsundersökning krävs inte för hingstar som inte avelsvärderas eller som används för insemination.

Olika testikeldefekter inkluderar till exempel ljumskbråck, lägesfel, testikelvridning, onormal storlek eller struktur på testiklarna samt testikelinflammation. Ett veterinärintyg ska uppvisas om en hingst saknar testikel.

Ägare till hingstar som godkänts för avel måste meddela Finlands Hippos om hingsten senare opereras på grund av ljumskbråck. I detta fall måste hingsten genomgå en ny fertilitetsundersökning.

Hingstarnas fölresultat övervakas årligen. En hingst kan åläggas fertilitetsundersökning om det uppstår en orsak till detta. Resultaten av fertilitetsundersökningarna är offentliga.

7.5.3. Tandfel

Varmblodshingstarnas tänder och bett kontrolleras i samband med röntgen innan avelsvärderingen. Bettet hos ston som avelsvärderas kontrolleras vid avelsvärderingen. Onormala fynd registreras i utlåtandet. En häst hos vilken bettytorna på de övre och de undre framtänderna inte överhuvudtaget möts kan godkännas endast i undantagsfall.

Om hästen saknar tänder kan det krävas ett veterinärintyg på orsaken till tandbristen. Ett allvarligt bett- eller tandfel kan leda till att hästen underkänns.

7.5.4. Beteendestörningar

Vid anmälan till visningen ska ägaren eller innehavaren till hästen meddela hingstens eventuella beteendestörningar på anmälningsblanketten. Allvarliga beteendestörningar (t.ex. krubbitning, luftsnappning, vävning, ilska) registreras i utlåtandet. Allvarliga beteendestörningar kan leda till att hästen underkänns. Hästen underkänns om den på grund av sitt lynne inte kan bedömas.

7.5.5. Tillväxtstörningar i benstommen

En varmblodshingst med konstaterade osteokondrosförändringar eller andra tillväxtstörningar i lederna kan godkännas för avel. Förändringarna anges tydligt vid avelsvärderingen och de beaktas i poängsättningen av benstrukturen.

7.5.6. Genetiska tester

En varmblodig travhäst kan undersökas eller åläggas att undersökas med ett genetiskt test. Resultaten av undersökningen är offentliga.

8. Avelsbruk av hingst och sto

En årlig betäckningslicens ska aktiveras för varje hingst i avelsbruk. Aktivering av betäckningslicensen krävs även för icke-avelsvärderade hingstar i avelsbruk och hingstar som används för insemination. För icke-avelsvärderade hingstar i avelsbruk rekommenderas även en kontroll av hälsoegenskaper för ärftliga sjukdomar. Avelsvärdering av ston är inte obligatorisk men en kontroll av stoets hälsoegenskaper rekommenderas också innan beslut fattas om betäckning.

8.1. Betäckningslicens

En årlig betäckningslicens måste aktiveras för varje varmblodshingst som används för avel. Ansökan sker i Hippos Heppa-system. Betäckningslicensavgiften enligt en separat prislista bestäms av om hingsten är avelsvärderad, icke-avelsvärderad eller om dess sperma används för insemination och när ansökan kan godkännas i Hippos, dvs. när alla eventuella nödvändiga bilagor till ansökan har lämnats in. Om licensen inte betalas innan förfallodagen höjs priset enligt separat angivna prisintervall.

Hingstar som är införda i riksstamboken i stamboken för den finska varmblodiga travhästen måste genomgå en fertilitetsundersökning som genomförs sommaren efter värderingen. En fertilitetsundersökning krävs inte för hingstar som inte avelsvärderas eller som används för insemination. Mer detaljerade krav för hingstar som används för insemination finns i punkt 8.2.

Den elektroniska betäckningsredovisningen öppnas när betäckningslicensen aktiverats. Hingstens avkommor kan inte rapporteras vara födda, och fölet kan inte stambokföras, om betäckningslicensen inte har aktiverats. Om hingsthållaren inte har aktiverat betäckningslicensen är det möjligt att göra detta i samband med att fölet registreras. En senare avelsvärdering av hingsten påverkar inte redan födda avkommor.

8.2. Användning av hingst som används för insemination

Villkoret för godkännande av en utländsk varmblodig travhästhingst för avelsbruk i Finland med färsk och frusen sperma är att informationen om hingsten kontrolleras av Finlands Hippos avelsnämnd och att hingsten har godkänts för avel i sitt hemland i enlighet med reglerna i det landet.

Ansökan om kontroll och godkännande av en utländsk hingst som används för insemination för avel i Finland måste lämnas in till Finlands Hippos inom tidsfristen. En fullmakt (power of attorney) för användningen av hingsten i Finland måste ges från hingstens utländska företrädare till den finländska hingststationen eller personen som ansvarar för användningen av hingsten i Finland. Dessutom ska man meddela vilken hingststation i Finland som ansvarar för användningen av hingsten för insemination och betäckningsredovisningen. I kravet angående hingststation är undantaget hingstar som ägs av syndikat, då sökanden får använda sin hingst i enlighet med syndikatets ägarlista. En betäckningslicens som bekräftas årligen måste betalas för hingsten. Dna-uppgifter för hingsten måste lämnas till ett laboratorium, om uppgifterna inte tidigare har använts av laboratoriet.

8.3. Användning av döda och kastrerade hingstars sperma

Fryst sperma från en död hingst får användas under året efter dödsåret. Fryst sperma från en kastrerad hingst får användas under året efter året som kastreringen ägde rum.

8.4. Spermasamlingsstationer och spermalager

Tillstånd för spermainsamlingsstationer och spermalager för hästar söks från Regionförvaltningsverket. Livsmedelsverket bekräftar tillståndet genom att utfärda ett godkännandenummer. Tillstånd förutsätter lämpliga utrymmen för samling och behandling av sperman, utrymmen för insemination samt tillräckliga stallutrymmen och hagar. För ansökan om godkännande ska utses en veterinär som ansvarar för att säkerställa att stationen uppfyller de fastställda kraven. Tillståndskraven fastställs i lagen om djursjukdomar.

8.5. Smittsamma sjukdomar

I enlighet med lagstiftningen om artificiell insemination måste alla hingstar som används för avel genom artificiell insemination testas årligen för bakterien *Taylorella equigenitalis* (CEM) och ekvin virusarterit (EVA). Ett negativt CEM-prov ska tas från hingsten före följande betäckningssäsongs första insemination. Om hingsten inte har använts för avel alls sedan det tidigare CEM-provet behöver testet inte upprepas. Om en hingst som införts i en avelsvärdesklass endast används för naturlig betäckning måste ett CEM-test utföras minst vart femte år. CEM-testkravet gäller inte hingstar som hör till grundkategorin och som endast används för avel genom naturliga metoder.

Veterinären som övervakar spermasamlingen måste kontrollera att det före spermasamlingen inte finns några tecken på smittsam sjukdom hos hingsten. Vid frysning av sperma bör hingsten också undersökas för smittsamma sjukdomar (CEM, EVA) och ge negativa resultat. Jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat separata förordningar och anvisningar för hantering av, kvalitetsstandarder för och export av hästars könsceller och embryon till en annan EU-medlemsstat (www.mmm.fi)

Lagstiftning om djursjukdomar och ändringar av denna beaktas i dessa anvisningar. Anvisningar eller föreskrifter kan vid behov också utfärdas för andra sjukdomar som överförs genom betäckning eller artificiell insemination.

Om det finns rimliga skäl att misstänka att en hingst sprider en smittsam sjukdom i samband med betäckningar kan den vid behov åläggas ytterligare undersökningar samt ett tillfälligt avelsförbud.

8.6. Import och export av sperma

Jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat separata förordningar och anvisningar för hantering av, kvalitetsstandarder för och export av hästars könsceller och embryon till en annan EU-medlemsstat.

Vid import av hästars könsceller och embryon måste de beslut och förordningar som utfärdats av jord- och skogsbruksministeriet i fråga om djursjukdomar följas.

9. Embryotransfer

Vid embryotransfer måste de krav som fastställts av EU och jord- och skogsbruksministeriet uppfyllas. Tillståndshavarna måste årligen anmäla givarstona till Finlands Hippos rf före den första embryosamlingen.

Uppfödaren till ett föl som föds genom embryotransfermetoden är mottagarstoets ägare vid fölets födelse, om inte innehavaren till mottagarstoet har meddelats som uppfödare till Finlands Hippos uppfödarregister.

För varmblodiga travhästar registreras årets första föl som fötts genom embryotransfermetoden med tävlingsrätt. Stoets eventuella övriga avkommor som föds det året registreras inte med travtävlingsrätt.

10. Avelsnämnden och visningens bedömningsnämnd

I den avelsnämnd som utsetts av Finlands Hippos ingår minst tre uppfödarföreträdare, varav en har valts till ordförande. Dessutom ingår i nämnden en expert på avel av husdjur, en expert på veterinärmedicin, en tjänsteman som företräder hästavelsförbunden och en anställd vid Finlands Hippos.

Hippos Finlands styrelse bekräftar hingstnämndens sammansättning och utser en ordförande. Nämnden kan biträdas av personer utsedda av Finlands Hippos och det berörda hästavelsförbundet. Om någon av ledamöterna i hingstvärderingsnämnden har förhinder eller är jävig utser Finlands Hippos en ersättare som för denne.

Ordföranden i värderingsnämnden för ston är den ordförandedomare som utsetts av Finlands Hippos, samt som medlemmar två behöriga och obehindrade personer som valts ut av det lokala hästavelsförbundet. Nämnden kan biträdas av personer utsedda av hästavelsförbundet.

En medlem av värderingsnämnden är jävig om

- medlemmen eller dennes nära släkting är uppfödare av eller ägare till, delägare, tränare, kusk eller ryttare för den häst som ska värderas,
- medlemmen eller dennes nära släkting har varit ägare eller delägare till den häst som ska värderas,
- medlemmen eller dennes nära släkting är uppfödare av, ägare till, delägare, arrendator eller hingsthållare för ifrågavarande hästs far eller mor,
- eller om ett annat motsvarande diskvalificeringskriterium uppstår som äventyrar förtroendet för en medlems opartiskhet av något annat skäl.

Ledamoten i värderingsnämnden ansvarar själv för att anmäla jävighet. Föräldrar, makar och sambon, barn och syskon betraktas som nära släktingar.

Om värderingsnämnden röster fördelas jämnt ska ordförandens röst avgöra omröstningen.

11. Uppförandekod

Alla uppfödare och ägare har samma rätt att anmäla en av sina hästar som uppfyller stambokskraven att delta i avelsprogrammet. Uppfödarna och ägarna till hästar som deltar i avelsprogrammet förbinder sig att följa avelsprogrammet regler för både identifierings-, registrerings- och avelsverksamhet. Uppfödarna

förbinder sig till reglerna i avelsprogrammet genom ett uppfödaråtagande när fölet anmäls för stambokföring.

Resultaten av avelsvärderingen är offentliga. Resultat av avelsvärderingen kan överklagas om man vid avelsvärderingstillfället inte har tillämpat de avelsregler som gäller för rasen och andra relevanta anvisningar. Överklagan kan inges av den person som äger eller innehar den individ som klagomålet i fråga berör. Överklagan ska lämnas in skriftligen. Överklagningar hanteras av Finlands Hippos rf:s avelsnämnd. Klagomål som rör värderingsplatsen och tillfället ska lämnas in vid värderingstillfället, senast en halvtimme efter att tillfället avslutats, till visningskansliet. Andra klagomål som rör värderingstillfället ska lämnas in inom två veckor efter värderingstillfället till Finlands Hippos.

Avelsnämndens beslut kan överklagas till Finlands Hippos styrelse. Böter på minst 1 000 € utfärdade av Finlands Hippos styrelse och kopplade till avelsverksamhet kan överklagas till travdomstolen inom fjorton (14) dygn från det att vederbörande fått besked om styrelsen beslut.